

KAKOVOST PRAKTIČNEGA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDENTOV FUDŠ IN IZSLEDKI ANALIZE ANKET O IZVEDBI STROKOVNE PRAKSE ZA ŠTUDIJSKO LETO 2017/18

Sistemska ureditev praktičnega izobraževanja študentov in njegovega izvajanja

Praktično izobraževanje študentov in njegovo izvajanje je sistemsko urejeno:

1. s [Pravilnikom o izvajanju prakse študentov](#)

Pravilnik ureja temeljna vprašanja, povezana z obvezno prakso študentov na študijskih programih FUDŠ, v okviru katerih se izvaja praksa. V sklop temeljnih vprašanj sodijo predvsem proces opravljanja prakse; cilji prakse; trajanje prakse; pravice, dolžnosti in naloge vseh udeležencev praktičnega izobraževanja; vsebina poročila študenta o praksi in ocenjevanje prakse.

2. z *učnimi načrti* predmetov, v okviru katerih se izvaja praktično izobraževanje:

1) študijski program Socialni menedžment (VS):

- [Strokovna praksa](#)

2) študijski program Psihosocialna pomoč I. stopnje (VS):

- [Praksa 1](#)

- [Praksa 2](#)

- [Praksa 3](#)

3) študijski program Psihosocialna pomoč II. stopnje

- [Praksa 1](#)

- [Praksa 2](#)

- [Praksa 3](#)

- [Praksa 4](#)

Fakulteta vodi tudi drugo potrebno dokumentacijo o praktičnem izobraževanju (tripartitne pogodbe med študentom, fakulteto in učno bazo, dogovori o dolgoročnem sodelovanju pri praktičnem usposabljanju študentov, analize anket študentov in mentorjev, obrazci za prijavo prakse, evidenčni listi, poročila nosilcev prakse, poročila mentorjev v delovnem okolju, tj. organizacijah zunaj visokošolskega zavoda ipd.), na podlagi katere v kombinaciji s formalnimi in neformalnimi pogovori (z mentorji prakse, nosilci in koordinatorji prakse, s študenti) **spremlja primernost vsebine praktičnega izobraževanja in doseganja učnih izidov in kompetenc.**

Usposobljenost koordinatorjev, nosilcev in mentorjev prakse

Usposobljenost koordinatorjev, nosilcev in mentorjev prakse dokazuje njihova stopnja pridobljene izobrazbe in njihove delovne izkušnje oz. njihovo uspešno udeleževanje na področjih dela. Koordinator in nosilci prakse mentorje prakse stalno seznanjajo s cilji prakse, in kompetencami, ki naj bi jih študentje pridobili, kot tudi z načini izvedbe prakse. Fakulteta si stalno prizadeva za udeležbo koordinatorjev, nosilcev in mentorjev prakse na usposabljanjih in izobraževanjih za izvedbo praktičnega usposabljanja in o tem vodi ustrezne evidence. Pri tem si bo fakulteta v prihodnosti prizadevala za še pogostejše udeleževanje koordinatorjev, nosilcev in mentorjev prakse na tovrstnih usposabljanjih in izobraževanjih. Za 2019 se zato načrtujeta vsaj dva konkretna ukrepa:

1) udeležba koordinatorjev oziroma nosilcev prakse na usposabljanju za načrtovanje in pripravo prakse,

2) udeležba mentorjev prakse na usposabljanju za učinkovitejšo izvedbo prakse.

Sodelovanje visokošolskega zavoda z mentorji prakse

Po vzpostavitvi kontakta z organizacijo, v kateri določen študent želi opravljati prakso, fakulteta oziroma koordinator prakse v sodelovanju z nosilcem prakse preveri ustreznost oziroma usposobljenost potencialnega mentorja prakse. Fakulteta nato študenta poveže z organizacijo in mentorjem ter koordinira dogovarjanje o terminskemu planu, načinu in vsebini opravljanja prakse. Med opravljanjem prakse pri študentih neformalno preverjamo njihovo zadovoljstvo s

prakso, in jih povprašamo o morebitnih težavah in dilemah. Prav tako komuniciramo tudi z mentorjem, ga usmerjamo v smeri doseganja ciljev prakse in koordiniramo delo mentorja s študentom. Mentorjem ob morebitnih nastalih dilemah fakulteta ves čas nudi pomoč in podporo. Po zaključku opravljanja prakse študenta v določeni organizaciji zberemo potrebne dokumente, ki med drugim vključujejo tudi oceno zadovoljstva s prakso s strani študenta in mentorja.

V začetku študijskega leta 2018/19 smo, s ciljem izvedbe kakovostnejšega praktičnega izobraževanja študentov, organizirali skupen sestanek za mentorje, kjer smo jim predstavili:

- izsledke anket, ki so jih reševali mentorji in študenti o praktičnem izobraževanju,
- učne načrte praks,
- cilje prakse,
- kompetence, ki naj bi jih študentje pridobili pri praktičnem usposabljanju,
- želene načine izvedbe prakse (s poudarkom na aktivnem vključevanju študentov v delovni proces),
- ponudili smo jim stalno podporo in pomoč ob morebitnih težavah tekom prakse,
- seznanili smo jih z aktualnimi pravnimi akti FUDŠ v zvezi s prakso,
- prosili smo jih za povratne informacije o dosedanjem poteku prakse, morebitnih težavah in idejah za izboljšanje,
- sodelovali smo pri sestavljanju konkretnih načrtov izvedbe prakse.

Zadovoljstvo udeležencev praktičnega izobraževanja

Zaradi specifik, povezanih s prakso, le-te ne ocenjujemo le kot predmet, temveč ji namenjamo še posebno analizo na podlagi anketiranja, ki vključuje tako študente kot mentorje. Rezultate izvedenih anket posredujemo študentom, mentorjem, nosilcem in koordinatorju prakse. Njihovo zadovoljstvo s prakso pa se preverja tudi preko različnih srečanj, formalnih in neformalnih pogovorov, ter preko sodelovanja predstavnikov študentov v organih fakultete. Zadovoljstvo nosilcev oziroma koordinatorjev prakse se presoja preko formalnih pogovorov (npr. letni razgovor) in neformalnih pogovorov nosilcev in koordinatorjev prakse z vodstvom fakultete (predvsem z dekanom in prodekanjo za študijske in študentske zadeve), ter preko srečanj, sestankov (npr. seje Akademskega zbora, Senata ipd.). Podatki o zadovoljstvu udeležencev praktičnega izobraževanja se zbirajo v samoevalvacijskem poročilu, zapisnikih srečanj, sestankov in pogovorov ipd. Rezultati zbiranja podatkov o zadovoljstvu udeležencev praktičnega izobraževanja so smiselno strnjeni in povzeti v samoevalvacijskem poročilu.

Izvedena je bila tako kvantitativna kot kvalitativna analiza vprašalnikov in obrazcev, ki so jih izpolnjevali študentje in mentorji (študijsko leto 2017/18). Kvantitativni rezultati kažejo, da so na splošno tako študentje kot mentorji s kakovostjo prakse zelo zadovoljni. Pri tem so študentje najvišje ocene pripisali dostopnosti mentorjev in nosilcev prakse za vprašanja in reševanje dilem kot tudi možnosti aktivne participacije v okviru prakse. Mentorji izkazujejo zadovoljstvo z dostopnostjo, strokovnostjo in korektnostjo nosilcev prakse. Prostor za izboljšave gre zaznati v povezavi s primernostjo obsega prakse glede na predpisanega, primernostjo navodil študentom za izvajanje praktičnega usposabljanja in s predhodno seznanjenostjo mentorjev z učnimi načrti prakse.

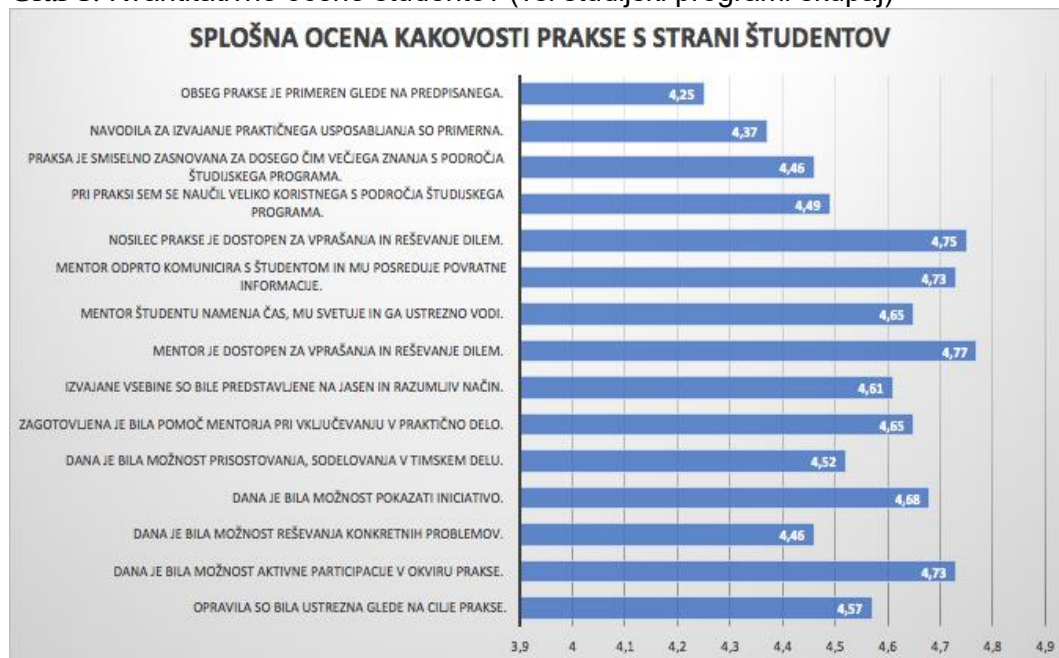
Rezultati kvalitativne analize so večinoma konsistentni s kvantitativnimi podatki. Pozitivni komentarji študentov kažejo na praktičnost, uporabnost pridobljenega znanja v okviru prakse. Študentje kot pozitivno še posebej izpostavljajo možnosti osebnega stika s klienti in dela na konkretnih primerih in s tem dobro pripravo študentov na opravljanje dela psihosocialnega svetovalca. Manjše odstopanje gre zaznati pri problematiki posredovanja povratnih informacij o izvedeni praksi na programu Psihosocialna pomoč II. stopnje. Kljub relativno visoki povprečni kvantitativni oceni študentov namreč kvalitativne ocene študentov na tem programu kažejo, da se pojavlja potreba študentov po večjem obsegu povratnih informacij o izvedeni praksi (s strani mentorjev). Kvalitativna analiza kaže tudi potrebo po spremembi sistema prakse v predmetniku študijskega programa Psihosocialna pomoč II. stopnje in spremembo obsega prakse na

programu Socialni menedžment (VS). V zvezi s tem zato fakulteta že načrtuje določene ukrepe.

2.7.1. Splošna ocena kakovosti prakse s strani študentov

Kvantitativni podatki na podlagi izvede analize študentskih anket na splošno kažejo, da so študentje s kakovostjo prakse zelo zadovoljni ($M=4,58$). Najbolj so zadovoljni z dostopnostjo mentorja ($M=4,77$) in nosilca prakse ($M=4,75$) za vprašanja in reševanje dilem, z odprtim načinom komuniciranja mentorja s študentom in posredovanjem povratne informacije o izvedeni praksi ($M=4,73$) ter z možnostjo aktivne participacije v okviru prakse ($M=4,73$). Slednji rezultat je pomemben, saj je fakulteta v zadnjem letu izvedla številne ukrepe v smeri intenzivnejše aktivne participacije študentov v okviru prakse, ki so se izkazali za učinkovite. Prostor za izboljšave je zaznati pri primernosti obsega prakse glede na predpisanega ($M=4,25$) in primernostjo navodil za izvajanje praktičnega usposabljanja ($M=4,37$). Spodaj so prikazane povprečne ocene različnih trditev o kakovosti prakse, ki so jih študentje ocenjevali z ocenami od 1 do 5.

Graf 1: Kvantitativne ocene študentov (vsi študijski programi skupaj)

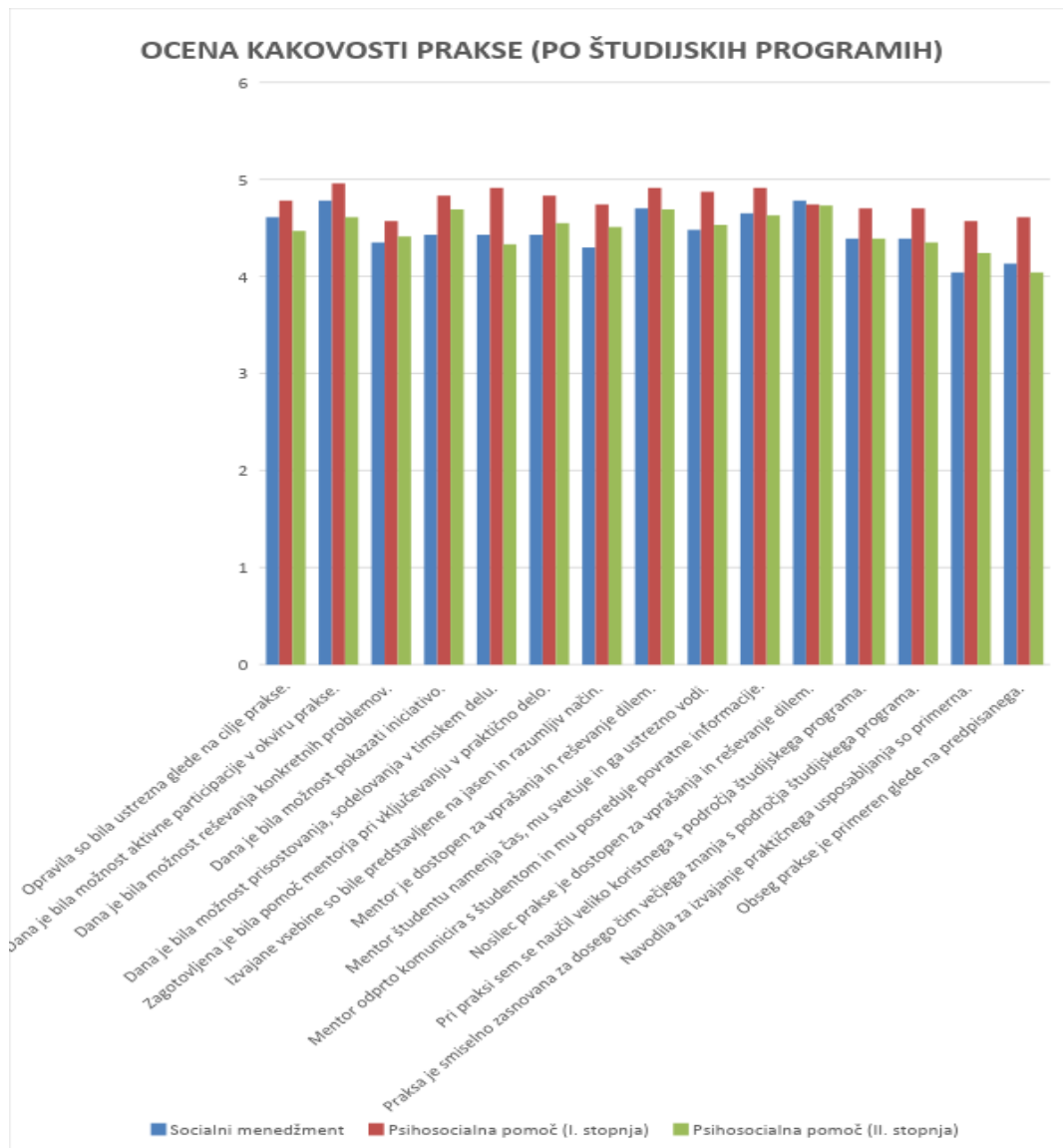

2.7.2. Ocena kakovosti prakse s strani študentov po študijskih programih

Ker se praksa izvaja na treh različnih študijskih programih, podajamo rezultate tudi ločeno po študijskih programih. Analiza zajema vse študijske programe, v okviru katerih je izvedba prakse predvidena:

- Socialni menedžment (VS), 3. letnik: Strokovna praksa
- Psihosocialna pomoč (VS), 2. letnik: Praksa 1
- Psihosocialna pomoč (VS), 2. letnik: Praksa 2
- Psihosocialna pomoč (VS), 3. letnik: Praksa 3
- Psihosocialna pomoč (MAG), 1. letnik: Praksa 1
- Psihosocialna pomoč (MAG), 1. letnik: Praksa 2
- Psihosocialna pomoč (MAG), 2. letnik: Praksa 3
- Psihosocialna pomoč (MAG), 2. letnik: Praksa 4

Graf 2: Ocena kakovosti prakse s strani študentov po študijskih programih (Socialni menedžment (VS), Psihosocialna pomoč (VS) I. stopnje, Psihosocialna pomoč II. stopnje).

Strinjanje študentov z vsemi trditvami o praksi je na vseh študijskih programih visoko (tj. med 4 in 5 na pet-stopenjski lestvici), s tem pa lahko kot ugodne označimo tudi ocene prakse. Najvišje študentje ocenjujejo prakso na programu Psihosocialna pomoč I. stopnje (4,78), nekoliko nižje pa prakso na programu Psihosocialna pomoč II. stopnje (4,48) in Socialni menedžment (4,46).

Z vidika kvalitativnega vrednotenja prakse so komentarji študentov programa Socialni menedžment (VS) večinoma pozitivni, in se nanašajo predvsem na dober odnos in sodelovanje z mentorjem in nosilcem prakse ter z zaposlenimi na organizacijah, kjer praksa poteka.

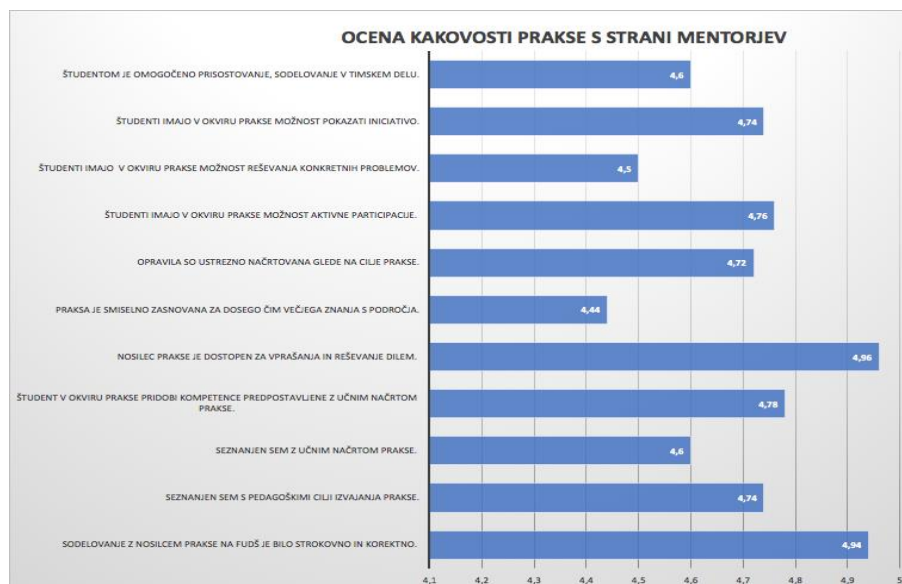
Kvalitativne ocene študentov kažejo, da študentje programa Psihosocialna pomoč (VS) izražajo zadovoljstvo z možnostjo praktičnega dela in vpogleda v vsebine, ki so ključnega pomena za psihosocialno svetovanje. Študentje pohvalijo možnost interakcije s klienti in dela z ljudmi, kar naj bi po mnenju študentov služilo kot dobra priprava na delo psihosocialnega svetovalca. Pogosti so pozitivni komentarji študentov glede truda, dostopnosti, znanja, visoke usposobljenosti in osebne pristopa mentorjev ter nosilcev prakse.

Kvalitativne ocene študentov programa Psihosocialna pomoč (MAG) kažejo na njihovo zadovoljstvo z dobro zasnovanim načinom prakse (veliko uporabnih in praktičnih nasvetov, reševanje konkretnih primerov, osebni stik s klienti, pridobivanje lastnih praktičnih izkušenj, delo na sebi), s supervizijami, z odzivnostjo in ažurnostjo mentorjev, predavateljev in asistentov. Priložnosti za izboljšave je zaznati predvsem pri drugačnem zasnovanju sistema prakse. Študentje izpostavljajo tudi potrebo po povratni informaciji o njihovem individualnem delu svetovanja s strani mentorja. Menijo tudi, da bi bilo potrebno mentorje v ustanovah, kjer se praksa izvaja, predhodno bolj detajlno seznaniti s cilji prakse.

2.7.3. Ocena kakovosti prakse s strani mentorjev

Na splošno so mentorji s kakovostjo prakse zadovoljni ($M=4,71$). Najbolj so zadovoljni z dostopnostjo nosilca prakse za vprašanja in reševanje dilem ($M=4,96$) kot strokovnostjo in korektnostjo sodelovanja z nosilcem prakse ($M=4,94$). Prostor za izboljšave gre zaznati predvsem v povečanju možnosti študentov za reševanje konkretnih primerov, seznanjenostjo z učnim načrtom prakse ($M=6$) in intenzivnejšim omogočanjem študentom, da bi ti prisostvovali in sodelovali v timskem delu ($M=4,6$). Spodaj so prikazane povprečne ocene različnih trditev o kakovosti prakse, ki so jih mentorji ocenjevali z ocenami od 1 do 5.

Graf 3: Kvantitativne ocene s strani mentorjev prakse

Kvalitativne ocene mentorjev izkazujejo potrebo po natančnejših navodilih prakse in boljši predhodni seznanjenosti mentorjev s cilji prakse (kakšno znanje in veščine mora študent osvojiti v teku prakse) oziroma učnim načrtom prakse. Večji poudarek je torej po mnenju mentorjev potreben na predhodni vsebinski pripravi prakse. V zvezi s slednjim komentarjem je bil **v oktobru 2018 že izveden ukrep**, tj. sestanek z mentorji, ki je služil kot vsebinska priprava mentorjev na prakso in njihovemu seznanjevanju s cilji oziroma učnimi načrti prakse. Učinke izvedenega ukrepa bomo preverili preko rezultatov študentskih anket o praksi za študijsko leto 2018/19. Priložnosti za izboljšave mentorji vidijo tudi v drugačnem sistemu praktičnega izobraževanja po predmetih in zagotovitvi povratnih informacij o zadovoljstvu študentov s prakso (kaj so pohvalili, kaj so pogrešali).

2.7.4. Ocena kakovosti prakse s strani nosilcev oziroma koordinatorjev prakse

Koordinatorji in nosilci prakse izpostavljajo naslednje pozitivne aspekte prakse:

- povezovanje z lokalnim, regionalnim, nacionalnim in mednarodnim okoljem,
- spoznavanje obstoječega kadra s strani delodajalcev,

- spoznavanje dela v organizaciji s strani študentov in bolj realna ocena njihovih interesnih dejavnosti in ciljnih skupin na področju psihosocialne pomoči, na katerih želijo graditi svojo karierno pot,
- povezovanje teoretičnega znanja študentov s praktičnimi izkušnjami; to jim da dodatno samozavest in zagon na področju dela diplomanta psihosocialne pomoči,
- spodbujanje kritičnega razmišljanja študentov o obstoječih rešitvah in spodbujanje k iskanju izboljšav.

Priložnosti za izboljšave vidijo v:

- dodatnem naboru organizacij, ki so pripravljene postati učna baza za študente FUDŠ,
- internacionalizaciji prakse,
- povezovanje prakse z nadaljnjim raziskovalnim delom študentov.

2.7.5. Končna ocena kakovosti prakse, potrebe po razvijanju in posodabljanju prakse in predvideni ukrepi

Preverjanje zadovoljstva različnih deležnikov s pripravo in z izvedbo prakse izvajamo s ciljem izboljševanja kakovosti praktičnega usposabljanja študentov.

Na podlagi lanskoletnega samoevalvacijskega poročila so bile uvedene nekatere izboljšave, ki so se izkazale kot učinkovite. Na podlagi splošne ocene zadovoljstva mentorjev s prakso je izboljševanje v primerjavi z letom poprej opaziti predvsem pri skrbnem načrtovanju opravil glede na cilje prakse, še opaznejše pa je predvsem izboljševanje na področju strokovnosti in korektnosti sodelovanja mentorjev z nosilci prakse.

Splošna kvantitativna ocena zadovoljstva študentov s prakso je sicer nekoliko nižja kot leto poprej, a še vedno zelo visoka (na lestvici od 1 do 5 je ocena več kot 4,5). Zaradi nekoliko nižje ocene v prihodnje načrtujemo še več ukrepov (v primerjavi z letom poprej), ki jih navajamo spodaj. Nekoliko nižjo oceno gre pripisati tudi dejstvu, da je pri uvedbi nekaterih izboljšav prakse potreben dodaten čas za doseganje njihove dejanske učinkovitosti.

Pri presoji kakovosti je smiselno upoštevati kombinacijo tako kvantitativnih kot tudi kvalitativnih ocen vseh deležnikov (študentov, mentorjev, nosilcev in koordinatorjev prakse), ki skupaj kažejo realno sliko kakovosti praktičnega izobraževanja.

Iz kvantitativnih in kvalitativnih ocen gre tako zaznati zadovoljstvo deležnikov predvsem na naslednjih področjih:

- dostopnost mentorja in nosilca prakse v odnosu do študentov;
- odprti način komuniciranja mentorja s študenti;
- možnost aktivne participacije v okviru prakse;
- strokovnost in korektnost sodelovanja mentorja z nosilcem prakse;
- dostopnost nosilca prakse za reševanje vprašanj in dilem v odnosu z mentorji.

Prostor za izboljšave pa gre zaznati predvsem na naslednjih področjih:

- primernost sistema praktičnega izobraževanja (prevelika razdrobljenost praktičnega izobraževanja v organizacijah) pri predmetih na programu Psihosocialna pomoč II. stopnje;
- primernost navodil za izvedbo praktičnega usposabljanja;
- smiselna zasnovanost prakse za doseg čim večjega znanja s področja študijskega programa;
- boljša predhodna seznanjenost mentorjev z učnim načrtom prakse;
- zagotovitev povratnih informacij mentorjem o zadovoljstvu študentov z izvedeno prakso;
- sprememba obsega prakse na programu Socialni menedžment.

Skladno z navedenimi ugotovitvami na področju razvijanja in posodobitve praktičnega usposabljanja načrtujemo vsaj naslednje ukrepe:

- vzpostaviti boljši sistem in strukturo praktičnega izobraževanja na magistrskem programu Psihosocialna pomoč, kot del načrtovanega procesa spreminjanja in posodabljanja programa, ki že poteka: umestitev dela v organizacijah v okvir enega samega predmeta v 2. letniku; ostali predmeti, preko katerih študentje pridobivajo modalitete kognitivno-vedenjskega pristopa, pa naj se namesto v organizacijah izvajajo v obliki seminarjev in vaj v predavalnicah; študentje so namreč mnenja, da bo tako pridobitev kompetenc na bolj kakovostni ravni (zadolžen: skupina za prenovo študijskega programa);
- zmanjšati obseg strokovne prakse na programu Socialni menedžment (VS), saj naše analize mnenja študentov kažejo, da trenutni obseg prevelik; poleg tega analize kažejo, da bi bila ob zmanjšanju obsega prakse smiselna uvedba nekaterih obveznih predmetov (s poudarkom na vajah), preko katerih bi študentje kompetence študijskega programa pridobili na še učinkovitejši način kot pa pri delu v organizacijah (zadolžen: skupina za prenovo študijskega programa);
- dodatno usposabljanje koordinatorja prakse oziroma nosilcev prakse o pripravi in izvedbi mentorstva na fakulteti za praktično usposabljanje študentov (zadolžen: prodekan za študijske in študentske zadeve);
- izboljšati vsebinsko pripravo prakse - povečati predhodno seznanjenost mentorjev o pripravi in izvedbi prakse ter učnih načrtih prakse - v ta namen bo 1) organizirano usposabljanje mentorjev prakse; 2) organiziran uvodni sestanek koordinatorja in nosilcev prakse z mentorji prakse v začetku študijskega leta 2018/2019; 2) okrepljena bo tudi komunikacija mentorjev s koordinatorjem prakse in nosilci prakse (zadolžen: koordinator prakse, nosilci prakse);
- zagotoviti povratno informacijo mentorjem o zadovoljstvu študentov z izvedeno prakso; v zvezi s tem načrtujemo 1) posredovanje rezultatov anket o izvedeni praksi mentorjem; 2) na uvodnem sestanku z mentorji za študijsko leto 2019/20 mentorjem podati predlog, da se po zaključku usposabljanja s študentom sestanejo in pogovorijo o njegovem zadovoljstvu z izvedeno prakso.
- zagotoviti večji obseg povratnih informacij o izvedeni praksi študentom s strani mentorjev oziroma zagotoviti večje usmerjanje študentov na praksi s strani mentorjev; v ta namen 1) bo organizirano usposabljanje mentorjev prakse; 2) bomo mentorje še bolj intenzivno spodbujali k podajanju povratnih informacij študentom.